

Ahogy felnőttem

Ha ma megpróbálok visszaemlékezni az első kis méretű, de nagy belmagasságú és már több évtizede nem renovált, de mégis otthonos ötödik kerületi lakásunkra, nem a szüleim két éven keresztül lassacskán romló kapcsolatáról jutnak eszembe képek, amikre természetesen hogyan is emlékezhetnék, hiszen az ember első emlékei a legtöbb esetben jóval későbből származnak. De mégis, ha egy érzelmet szeretnék felidézni, akkor sem a gyakori veszekedés miatti kényelmetlenség, bizonytalanság jut eszembe, hanem a kép az ajtóban álló kedves kelet-ázsiai hölgy párosról, akikhez édesapám gyakran elvitt a hónap végén, mivel otthon egyedül engem mégsem hagyhatott, és így legalább én is jó hamar megkezdhettem az ismerkedésemet a föld ellentétes feléről származó albérlőinkkel. Egyszer csak kiderült, hogy ők is ugyanazt a vaníliás joghurtmárkát kedvelik, mint a szüleim, és ugyanúgy próbálták velem megszerettetni. Náluk viszont inkább a szégyenlős kisgyerek szerepét vettem fel, ezért egyszer sem jeleztem nekik, hogy én csak azért sem leszek hajlandó belenyalni a furcsa, sűrű lébe, és ezért a folyamatos noszogatásuk miatt egyre kevésbé szerettem hozzájuk feljárni. Viszont most igenis pozitívan tekintek vissza erre az első kapcsolatomra egy olyan családdal, akik nem beszéltek az anyanyelvemet, külsőre is különböztek tőlünk, és integrálódni próbáltak a társadalmunkba.

Szüleim nagyon jól kezelték a válást, és próbálták végig az én boldogságomat prioritizálni. Azért mintha tudtam volna, hogy kinek esett rosszabbul, egy pár hónapig sokkal szívesebben tartózkodtam apukámnál, miután szétköltöztek. Emlékszem még, mikor nem teljesen értettem meg az egész válás lényegét, sokáig reménykedtem és terveztem, hogyan fognak a szüleim újra összejönni, de ennek a napja sosem jött el, és egy ponton fel kellett adnom. Néha még mindig meglep, viszont, hogy milyen sok ideig, még apukám második házassága megkötése után is folytattam a bizakodást, és néha a szüleim meggyőzésére tett próbálkozásokat is, hogy elérjem az én igazi vágyamat, a saját nukleáris családomra. Revizionizmusom végül kisebb sikereket aratott, elértem (ami mai napig nem tudom, mennyire az én saját sikerem vagy inkább nevelőim által hozott döntés), hogy a szüleim 2011 körül újra közösen ünnepejjék a karácsonyt. Mire apukámmal elköltöztünk a mostohaanyám és nálam egy évvel fiatalabb mostohatestvérem hegyvidéki, különös elrendezésű lakásába, teljesen kibékültek a szüleim. Nem jelenti ez azt, hogy valaha is ellenséges viszonyuk volt, inkább azt értem ez alatt, hogy mindkettőjüknek sikerült túllépnie a másikon, és amikor együtt időt töltöttünk, ami újra gyakrabban és gyakrabban történt, láthatóan ők is élvezték egymás társaságát, mint régi barátok. Nagyon hálás vagyok nekik ezért, hogy előttem szinte soha nem kaptak össze, és jó kapcsolat áll fent köztük, aminek köszönhetően a nevelésben ugyanazokat a módszereket használták, és mindent egyeztettek egymással, így nagyon kiegyensúlyozott volt,

hogy mindegy, hol tartózkodom éppen és a hét melyik napja van, mégis ugyanazok a szabályok vonatkoznak rám végig, és ugyanazt várják el tőlem.

Akinek sajnós ez mind nem adatott meg, a mostohafivérem volt. Róla is meg szeretnék osztani egy pár dolgot, mivel körülbelül tizenkét évig együtt nevelkedtünk, ezért nagy szerepet játszott és játszik is az életemben. Nálam egy évvel fiatalabb, és az ismerkedésünk folyamán szinte a pontos ellentétémmé tűnt, nagyon nem kívántam a társaságában lenni, vele együtt élni pedig még annál is kevésbé. A szülők válása engem megviselt, sokkal bizonytalanabb, szegénylősebb és visszahúzódóbb lettem tőle, míg új testvéremet mintha kevésbé hatotta volna meg az övéinek együtt nem léte, és magabiztos, asszertív, kissé agresszívabb emberként ismertem meg. Mint számomra később kiderült, ezeket a tulajdonságokat apjától örökölhette vagy tanulhatta el, aki gyakran ellenállást tanúsított fia másik szülője ellen, és a kooperációt mindenféle közösen eldöntendő kérdésnél próbálta mellőzni. Ezzel egy eléggé rebellis személyiséget sikerült alkotniuk. Mindketten a saját módunkon álltunk ellen a szüleink és új párjaik türannizsának, de ahogy nekem ezt viszonylag gyorsan sikerült kinőnöm, mostohatestvérem még mindig lázad. Ma már, 17 évesen viszont túlságosan sok minden ellen. Leginkább ő szolgál számomra összehasonlításként, hogy mit csináltak jól és rosszul a szüleim, és mit (nagyreszt) rosszul az övéi. Úgy érzem, elég hosszú ideig eléggé nagy részben meghatározta a személyiségemet ez az életemben elsőnek átélt, hogy anyám szavaival éljek, trauma. Nem állítom, hogy még mindig nem lenne hatással rám a szüleim válása, ami már örökre így is marad, most már viszont nem ezt az egy eseményt okolom az életemben lévő legtöbb problémámért.

Mivel ebbe nőttek bele, az első pár életévemben nem annyira izgatott a kérdés, és akármennyire is zavart, szerintem jól megtanultam elfogadni a szomorú ténytet idővel. Egészen addig, amíg körülbelül tizenegy éves koromban meg nem láttam, hogy másoknak ennyivel egyszerűbb dolguk van egy hagyományosabb családban felnőni, és oly nagyon igazságtalannak éreztem ezt, hogy elkezdtem minden hibámért, legyen az akár személyiségemből adódó, vagy csak véletlen körülmények miatt bekövetkezett balszerencsééért a válást okolni. Annyira hozzászoktam a felelősség hátrításához, hogy egy ponton már nem is észleltem, hogy csinálom, tekintve, hogy én is elhittem a saját racionalizálásaimat. Például, ha egyszer elkéstem valahonnan, nehezemre esett beismerni, hogy ez az én saját hibám volt, és helyette kifogásként azt állítottam, hogy talán odaérhettem volna időben, ha anyukám nem lakna olyan messze mindentől, és még mindig az első lakásunkban élnénk, vagy mi lett volna, ha apa is otthon lett volna, és amíg anya főz, ő el tudott volna hozni engem a kocsival a villamosmegállóig, ahonnan aztán biztos nem késnék el.

Egy-két év kellett, hogy ebbe belejőjjek, de ahogy említettem, utána már annyira természetesen jött az egész, hogy szinte teljesen abbahagytam a szüleim hibáztatását, és már nem is

számított, mennyire jelentéktelen kis tényezőt okoltam a kifogásként kiötlött történetemben, csak az volt a lényeg, hogy mások elhiggyék. Sőt, valójában nem is mások meggyőzéséről volt itt szó, mert többeknek is leesett, hogy mit csinállok, ezért elég lett a saját lelkiismeret-furdalásom elnyomásáig eljutni, miután azonnal jobban érezhettem magam, és ez bizony könnyebb volt, mint akár egyszer is elismerni, hogy nem volt igazam, vagy hogy a cselekedeteimnek következményei vannak.

Végül valamikor mégiscsak véget kellett vetnem ennek a viselkedésnek, és nem szabad akaratból sikerült, hanem a szüleim intervenciójával, miután hetedikben, az évben, amikor a covid elkezdődött, online oktatásba váltott az iskolám, amit nagyon is effektíven tettek, egy óra sem maradt el, és a gyerekek figyelmére is kifejezetten odafigyeltek. Nekem mégsem vált be a távtanulás (legalábbis ebben az első évben), és órákon sikerült nem odafigyelnem, majd ehhez a teljesítményhez illő tesztek is írók. Az év végi átlagom már magától elég siralmasnak nézhetett ki, a tantárgyak közül viszont a termtud tűnt ki fekete báránként az év végi kettessel.

Évzárást követően elő is adtam a szüleimnek egy elég alaposan kidolgozott mesémet, hogy miért vagyok éppen újra teljes mértékben ártatlan, amit ők persze végig sem akartak hallgatni, és egész nyáron azon mesterkedtek, hogy a rossz szokásomat kiverjék belőlem, így a következő iskolaévet szinte új emberként kezdhettem. A megoldás, amit a problémámra találtak, abból állt, hogy a tanórákon odafigyelés helyett folytatott kedvenc tevékenységemhez, a videójátékokhoz hozzáférésemet lecsökkentették, ami a pandémia alatt nyáron azt is jelentette, hogy a barátaimmal töltött idő is viszonylag megcsappant.

Ebből kifolyólag volt időm a szünet alatt reflektálni, és sikerült rájönnöm, hogy a valódi prioritásaimnak hogyan is kellene kinézniük, és ha végre elkezdtem komolyabban venni az iskolát, akkor miért ne tudnék felelősséget vállalni a cselekedeteim után? Hiszen az lett az új célom, hogy jó eredményt érjek el, és nem csak a minimumot teljesítsem, hát hadd legyek már erre büszke!

Ahogy említettem, hetedikben eléggé rosszul sikerült az iskolában teljesítenem, ami talán az egyetlen tényleg rossz évem volt, tekintve, hogy egészen idáig jó tanulónak számítottam, mert az általános iskolámban egyszerűen nem volt nehéz az anyag, és szinte semmit sem kellett tanulnom, majd 12 évesen felvételiztem egy hatosztályos gimnáziumba, ahol tényleg neki kellett volna állni a tanulásnak, az első akadály az volt, nem tudtam, hogyan. Emellett még abban a hitben éltem, hogy itt tovább elleszek az eddigre belekényelmesedett tanulási módszereimmel, mint hal a vízben, és annyira komolyan nem is próbálkoztam. Ráadásnak jött még a covid, ami miatt teljesen elvesztettem a fókuszot, és ezt megtalálni már jóval a bizonyítványosztás után sikerült.

Mégis, ez az iskola utána sokkal jobban rászoktatott az őszinte tanulásra és munkára, mint más barátaimat és ismerőseimet az ő általuk választott iskolák, továbbá egy nagyon jó közösséget alakított ki, és mindenki, köztük én is büszke vagyok rá, hogy oda járhatok, mert úgy érzem, nagyon sok dolog van, amit egy átlagosabb iskolában nem sajátíthattam volna el. Viszont nagyon szerencsésnek is érzem magamat, hogy én oda bekerülhettem, tekintve, hogy ez évente nem olyan sok gyereknek sikerül, mint akik tényleg szeretnék.

Néha elszomorodom, ha belegondolok, hogy már csak egy évem van ott, ami ráadásul nem is egy teljes tanév lesz az érettségik miatt, és kissé feszélyezetten is érzem magam, mert nem tudom, hogy mikor és milyen formában következik a legközelebbi ehhez hasonló közösségi élmény, ahol egyszerre ennyit szórakozhatok és új emberekkel szocializálódhatok, de mellette magától értetődően hasznos is az iskolai szempontból, mivel témérdek mennyiségű tudást elsajátíthatok, és nem csak lexikális formában, hanem élettapasztalatokat is, amik segítenek és már segítettek is a személyiségemet egy jobb irányba formálni.

Ugyanis az iskolámban elég nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy minden diáknak legyen valakije, akivel mindig beszélhet, még a személyes problémákról is, egy olyan lehetőség, amivel én többször is éltem, és nagyon jól esett, ha saját szüleimmel például valamit nem akartam megosztani, vagy csak egy új szempontot szerettem volna figyelembe venni. Mindenesetre a jelenlegi iskolám szerintem egy fontos része lett identitásomnak, és remélem, egy év múlva, a ballagásom után, még egy jó hosszú ideig, ha maga az iskola nem is, de az ötletek és eszmék mögötte megmaradnak.

Ez az iskola kösönhetem például a megannyi burkon kívüli témahetet, amik az év alatt összesen 3-4 hétnek felelnek meg, mikor is nem tanulunk, hanem helyette valamilyen témával foglalkozunk és tapasztalatból tanulunk. Ezeknek a heteknek az egyik formája a burkon kívüli hét. Ezek alatt a hetek alatt, mint neve mutatja, az iskola burkán kívülre lépünk és nálunk szerencsétlenebb helyzetű emberekkel találkozunk, ismerkedünk és a szituációjukkal familiarizálódhatunk. Eddig volt szó már a fogyatékkal élőkrol, a hajléktalanokról és mélyszegénységről, valamint velünk egykorúakról, akik szegényebb családokból származnak és ezért rosszabb oktatásban is részesülnek. A legutóbbi témahetünk alig egy hónapja volt és a hajléktalansággal foglalkoztunk. Azt nem mondanám, hogy keveset tudtam a hajléktalanokról vagy a mélyszegénységben élőkrol a hét előtt, de azt állíthatom, hogy a téma kevésbé érdekelt engem és nem tudtam annyira együttérezni a hajléktalanokkal, akiket a mindennapjaim folyamán láttam. De aztán egy élő könyvtár keretében megismerkedhettünk egy pár utcán élő emberrel és kiderült, hogy ők sem ebbe a környezetbe születtek, hanem valahogy belekerültek. Ráadásul egyesek eléggé jó helyről is indultak és ez segített a könnyebb kapcsolódásban és a realizációval, hogy végül is ők ugyanannyira átlagos emberek, mint mi, és probléma helyett valódi emberekként kéne kezelni őket. A hét legelszomorítóbb része a

látogatás egy VIII. kerületi omladozó, szűkös hajléktalanszállóba volt, ahol az ott éjszakázók pár centire aludtak egymástól a bűzben, és elmondás szerint éjszaka sem volt nyugtuk a folyamatos ágyi poloska támadásoktól vagy esetleges beteg társaik szenvedésétől. Így személyesen beszélgetéseket folytatva és hajléktalan emberek saját szájából hallva sokkal életközelibbnek tűnt a probléma és (remélem, nem csak engem) akcióra ösztönzött, hogy valahogy segíthessek a helyzetükön. Két barátommal meg is beszéltük, hogy élni fogunk a hét folyamán felajánlott lehetőséggel és IKSZ órákért a Heti Betevő Egyesületnél szeretnénk majd egy hétvégén az ételosztásban részt venni.

Mindez szerintem nagyon jól bizonyítja, hogy mennyire fontos lenne nem csak a budapesti, nagyon limitált férőhelyű, exkluzív magániskolákban, hanem általánosan mindegyik oktatási intézményben hasonló hetek vagy programok bevezetése. Hiszen nekünk elég volt egyetlen hét, hogy az iskolánkban vendégeskedő, sükségre szoruló emberek sikeresen meggyőzzenek minket arról, hogy ők nem csak számok vagy százalékok, helyette hozzánk sokkal közelebbi személyek, akiknek mi is nagy segítséggel tudunk lenni elég kis erőfeszítéssel. Amíg ezt írom, nyilván tudom, hogy nem ez a legnagyobb probléma a mai magyar közoktatással, de mégis felháborító, hogy mennyire nem foglalkozunk ilyen jelentős kérdésekkel nagyobb platformon. Itt jut eszembe, hogy párhuzamot kéne húznom a tavalyi élményemmel, amikor is a nyelvi év folyamán a második félévemet Ausztriában töltöttem, hogy némettudásomat élőben gyakoroljam, és ott bekerültem egy állami, de azok között elhelyezkedésének köszönhetően az átlagnál mégis jobb színvonalúnak számító iskolába, ami, megítélésem szerint, míg egy magyar állami iskolát fényévekkel megelőzött, az én sulimmal már nehezebben vette fel a versenyt. Persze szinte ugyanazt az anyagot oktatták hasonló órák keretében, a pedagógia sokkal tradicionálisabb volt, és én már nagyon elkényelmesedve az otthon beleszokottba, ki kellett, hogy lépjek a komfortzónámból, hogy rendesen beilleszkedjek. Arra viszonylag számítottam azért, hogy egy magyar budai elitgimnázium mégiscsak jobban fog teljesíteni egy osztrák poroszos tantervű kisvárosi iskolánál, ami meglepetésként ért viszont, az volt, hogy mennyire élvezték a diáktársaim az ottlétet és hogy náluk is voltak rendszeresen hasonlóféle képzések, melyeket egy eme iskola magyar megfelelőjében, hacsak nem magántulajdonban álló, nagy valószínűséggel nem találhat meg az ember. Szerintem ez szinte ugyanolyan fontos, mint a megfelelő szintű tényleges oktatás, ha az ember valójában egy olyan környezetben szeretne élni, ami befogadó, biztonságos és kevésbé gyalázatos, mint amire az ember következtethet egyes, mai Magyarországot jellemző mutatók alapján. Ha tényleg egy nagyobb réteg érzékenyítve lenne, nem csak a szegénység, hanem a fogyatékkal élők és más kisebbségek iránt, ami nem egy különösen nagy feladat, csak természetesen a hatalmat is meg kéne győzni a hasznosságáról, nem hiszem, hogy továbbra is ennyire széthúzna az ország és a különbségek ilyen erősen jelennének meg a társadalmunk különböző csoportjai

között. Ehhez képest a jelenlegi, reakciós lépések nagyon ellenproduktívnak tűnnek nekem és leginkább pont azok az emberek isszák meg a levét, akik ezeket támogatva szavaznak.

Nem fényezni akarom az iskolámat és nagyon remélem, nem ezt a következtetést lehet levonni a szövegből, csak hálás vagyok, hogy ennyi mindent jól csinálnak és közben elszomorít, ha arra kell gondolnom, hogy ilyen szintű oktatást nem áll mindenki rendelkezésére, amit elég nagy szűgyennek látok és szívesen változtatnék rajta, csak nem tudom, hogyan. Egyelőre a tervem a jövőre hasonló, mint a legtöbb fiatalnak manapság, akinek lehetősége van rá: külföldön tanulni és remélni, hogy idővel jobb lesz újra az otthoni szituáció és megéri majd visszaköltözni, amikor minőségben végre egy Nyugat-Európához hasonlítható életet lehet majd folytatni nálunk is. Kétségbeejtőnek találok, hogy manapság tényleg minden fiatal, aki tud, és ez általában azt jelenti, hogy azok, akik képzettek és a legnagyobb kárt okozzák hiánnyal, elmennek az országból. Nagyon tisztelem pont ezért azokat a barátaimat, akik itt maradnak, nem pénz hiánya miatt, hanem hazafiasságból, és rosszul is érzem magamat azért, hogy a szegény szüleimet itt hagyom és hogy máshol próbálok majd életet kezdeni. Nehezemre esik elképzelni, hogy mi lesz majd pár évtized múlva és mennyit fog változni nem csak a mi országunk, hanem Európa, de mégis nagyon szívesen élnék újra itthon majd valamikor a jövőben.

Felvetődik a kérdés, hogy mégiscsak nem kéne-e tenni valamit annak érdekében, hogy elérhető és életre képes országunk legyen a jövőben? Pont nekünk lenne a kötelességünk, legfiatalabb generációként, és azon belül is jól képzett és kulturált réteggként, tenni a változásért és a jövőt megpróbálni úgy formálni, hogy nekünk kedvezzen a leginkább, de helyette a többség semmibe veszi és elfut a bajok elől, külföldön keresve menedéket tőlük. Nehéz egy teljesen új életet kezdeni, de már oda jutottunk, hogy már így is ez a hatékonyabb megoldás, mint egyszerűen a hazában maradni és a legkisebb erőfeszítést megtenni, hogy újra a jó útra tereld. A jelenlegi szituáció sajnos azt mutatja, igen, tényleg ez a helyzet. Ilyenkor érdemes belegondolni szerintem, hogy a demokráciánk vajon mennyire a démosz érdekeit képviseli és nem valaki másokét, míg az úgynevezett hatalommal bíró népek jelentős százaléka úgy érzi, hogy akár egy számára idegen nép is jobban egyetért vele, mint a saját kormánya, és helyette rájuk bízta magát azzal, hogy az ő területükre költözik, ahol semmi beleszólása nincsen a politikába, ezzel végül is kiszolgáltatva magát nekik. Ez valahogy sokaknak így is nagyobb biztonságérzetet tud ma adni, mint a szülőföldön eltöltendő élet.

Hasonló brain drain-t már élt meg Magyarország a múltban is, és ráadásul akkor többen nem csak Európába, hanem ennél messzebb költöztek, így én reménykedni tudok, hogy ha egyszer sikerül az otthoni helyzetet helyrehozni, akkor maradnak máshová még nem asszimilált polgárok, akik vissza tudnának térni, ezzel beleértve saját magamat is. Egyszerre rettegek tőle és várom is, hogy egy év múlva én legyek a régi albérlőink szerepében, és én kezdjek el

egy idegen kultúrával és országgal ismerkedni. Bízom benne, hogy ott velem ugyanannyira befogadóak lesznek, mint valaha mások felé Magyarország is tudott lenni. Az egyetlen biztos dolog a jövőmben az a bizonytalanság, és igazából örömmel tölt el a gondolat, hogy még bármi megtörténhet majd. Hiszen még azt sem döntöttem el, hogy milyen szakmát szeretnék majd tanulni! Három kedvencem, természetesen, már van, de nehéz döntésnek bizonyul, amit a közeljövőben meg kell majd hoznom, de egyelőre még nagyon szívesen halogatom. Ha teljesen őszinte akarok lenni magammal, kis esélyt látok az itthon folytatott életre, de attól még büszke szeretnék maradni a szülőföldemre és kedvenc városomra, Budapestre, és nem szeretném a lehetőséget kizárni, hogy ha majd sok-sok év múlva saját gyerekeim lesznek, átadhassam nekik a magyar kultúrát és a kifejezetten egyedi életérzéssel megismertessem őket, ami az én életem első majdnem két évtizedét végigkövette, itt Magyarországon.